

Sygn. akt IV Ka 551/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący:	SSO Waldemar Majka
Protokolant:	Agnieszka Strzelczyk

przy udziale Marka Bzunka Prokuratora Prokuratury Okręgowej,

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2019 roku

sprawy S. K.

syna S. i A. z domu S.

urodzonego (...) w N.

oskarżonego z art. 286 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 6 maja 2019 roku sygnatura akt II K 843/18

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania

Sygnatura akt IV Ka 551/19

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy w Świdnicy wniósł akt oskarżenia przeciwko S. K. oskarżając go o to, że w dniu 18 października 2016 roku w miejscowości S. J., woj. (...), w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził M. Z. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 450 złotych poprzez wprowadzenie w błąd pokrzywdzonego, co do zamiaru sprzedaży odpieniacza do akwarium morskiego,

tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 6 maja 2019 roku (sygnatura akt II K 843/18) Sąd Rejonowy w Świdnicy oskarżonego S. K. uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu czynu, stwierdzając iż koszty postępowania ponosi Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł prokurator, zaskarżając wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego, zarzucając:

I. rażąco naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść wyroku tj. art. 7 kpk poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów oraz naruszenie zasad doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania i uznanie, że wyjaśnienia oskarżonego są w pełni wiarygodne w zakresie w jakim twierdzi on, iż miał zamiar wywiązać się z zaciągniętego zobowiązania, w sytuacji gdy twierdzenia te pozostają w sprzeczności z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym tj. zeznaniami pokrzywdzonego oraz dowodami w postaci dokumentów dotyczących prowadzonej przez oskarżonego działalności gospodarczej i realizacji umowy zawartej z pokrzywdzonym,

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść orzeczenia a polegający na przyjęciu, że oskarżony nie działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i miał możliwość oraz zamiar wywiązania się z zaciągniętego zobowiązania, przy pełnym pominięciu dowodów z dokumentów i nieprawidłowej ocenie wyjaśnień oskarżonego, podczas gdy dokonanie ustaleń w oparciu o całokształt zebranych dowodów i ich właściwa ocena nakazuje przyjęcie, iż oskarżony swoim zachowaniem wypełnił wszystkie znamiona ustawowe przestępstwa oszustwa żart. 286 § 1 kk.

Podnosząc powyższe zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd okręgowy zważył:

kontrola instancyjna wydanego orzeczenia odniosła ten skutek, iż koniecznym stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji, takie stanowisko uzasadnione jest stwierdzonymi w sprawie uchybieniami.

Przypomnienia wymaga, iż w sprawie niniejszej S. K. został oskarżony o popełnienie czynu polegającego na tym, że w dniu 18 października 2016 roku w miejscowości S. J., woj. (...) w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził M. Z. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 450 złotych poprzez wprowadzenie w błąd pokrzywdzonego co do zamiaru sprzedaży odpieniacza do akwarium morskiego tj. o czyn z art. 286§1kk.

Po rozpoznaniu sprawy sąd rejonowy oskarżonego S. K. uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu czynu stwierdzając, iż koszty postępowania ponosi Skarb Państwa.

Motywuując wydane rozstrzygnięcie sąd rejonowy stwierdził, iż w ocenie sądu żaden ze zgromadzonych w toku niniejszego postępowania dowodów nie wskazywał na sprawstwo i winę oskarżonego w zakresie zarzucanego mu czynu z art. 286§1 kk.

W pisemnym uzasadnieniu wyroku sąd rejonowy czyni uwagi, iż „sam fakt niewykonania zobowiązania lub też nienależyte jego wykonanie w ujęciu cywilistycznym nie może przesądzać o tym, że jedna ze stron umowy dopuściła się przestępstwa oszustwa. Przestępstwo przewidziane w art. 286§1 kk jest bowiem przestępstwem umyślnym, kierunkowym. Charakterystycznym dla strony podmiotowej tego przestępstwa zamiar bezpośredni musi obejmować zarówno cel działania sprawcy, jak i sam sposób działania zmierzającego do zrealizowania tego celu. Przypisanie przestępstwa z art. 286§1 kk wiąże się z wykazaniem, że sprawca obejmował swoją świadomością i zamiarem bezpośrednim kierunkowym wprowadzenie w błąd innej osoby oraz to, że doprowadza ją do niekorzystnego rozporządzenia mieniem”. Wskazując na powyższe sąd rejonowy wyraża przy tym pogląd, iż „żaden z przeprowadzonych w tej sprawie dowodów nie uzasadnia przyjęcia, że oskarżony w momencie zawierania umowy miał zamiar doprowadzenia pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem czy też aby działał z zamiarem wprowadzenia pokrzywdzonego w błąd co do zamiaru wykonania odpieniacza. Nie świadczą o tym ani zeznania M. Z. ani też sam fakt niewykonania zobowiązania umownego. Nie wskazuje na to również zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej”. Argumentując wydane w sprawie rozstrzygnięcie sąd rejonowy stwierdził jednocześnie, iż „żaden dowód nie uprawnia do stwierdzenia, iż w chwili zawierania umowy oskarżony nie zamierzał się z niej wywiązać. Wręcz przeciwnie, o czym świadczą zeznania pokrzywdzonego oraz wyjaśnienia oskarżonego, ten ostatni informował pokrzywdzonego, iż ma problem z wykonaniem odpieniacza w umówionym terminie, z uwagi na

realizowaną przez niego zbyt dużą ilość zleceń. Niewątpliwie S. K. nie zwrócił do czasu rozpoczęcia postępowania sądowego wpłaconej przez pokrzywdzonego zaliczki, pomimo niedostarczenia pokrzywdzonemu zamówionego sprzętu, jednakże jedynie ta okoliczność nie może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa oszustwa. Wskazana kwestia związana jest z problematyką prawa cywilnego i z punktu widzenia tego prawa powinna podlegać sądowej ocenie. Wobec powyższego z uwagi na brak jakichkolwiek dowodów wskazujących na sprawstwo oskarżonego zapadło orzeczenie uniewinniające.”

Zauważenia wymaga, iż odpowiedzialności karnej na podstawie art. 286§1 kk podlega ten kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd lub wykorzystania niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania.

Z przedstawionych przez sąd I instancji ustaleń wynika, iż oskarżony S. K. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wytwarzał sprzęt akwarystyczny. W dniu 18 października 2016 roku zawarł umowę z M. Z. zobowiązując się do wykonania odpieniacza do akwarium morskiego i przesłanie go do dnia 1 listopada 2016 roku na adres mieszkania zamawiającego. W tym samym dniu M. Z. dokonał wpłaty na konto oskarżonego zaliczki w wysokości 450 zł.

W sprawie tej niewątpliwie istotną kwestią pozostawało poczynienie jednoznacznych, pewnych ustaleń co do rodzaju działalności gospodarczej prowadzonej przez oskarżonego S. K. - w zależności od poczynionych ustaleń również zagadnień dotyczących odpowiedzialności majątkowej za zaciągnięte zobowiązania, a dodatkowo m.in. także kwestii czy istniała obiektywna możliwość wykonania przedmiotowego urządzenia, jeśli nie - to czy oskarżony w momencie zawarcia umowy miał tego świadomość (jak też czy ewentualnie niemożność wywiązania się z tych umów wynikała z powodów obiektywnych). Tymczasem takich wnikliwych, precyzyjnych i jednoznacznych ustaleń brak w niniejszej sprawie. Dokonując oceny sytuacji finansowej w dacie zawarcia umowy, jak również w okresie bezpośrednio go poprzedzającym, zasadnym pozostało przy tym zbadanie dokumentacji finansowej, w tym uwzględnienie przychodów we wskazanym okresie osiągniętych z prowadzonej przez oskarżonego działalności, a także ustalenie wysokości poniesionych wydatków. Analiza akt sprawy jak i pisemnego uzasadnienia wyroku wskazuje zaś, iż kwestie dotyczące prowadzonej przez oskarżonego działalności gospodarczej (a także związane z sytuacją i odpowiedzialnością majątkową) pozostały w sprawie tej poza sferą zainteresowania sądu I instancji. Nie sposób natomiast nie zauważyć, iż gdyby zostało wykazane, że oskarżony w chwili zawierania (w ramach prowadzonej działalności gospodarczej) umowy z M. Z. nie dysponował środkami umożliwiającymi mu wywiązanie się z tego przyjętego zobowiązania - wykonania odpieniacza w umówionym terminie, to takie ustalenie mogłoby stanowić okoliczność wskazującą na występowanie zamiaru dokonania oszustwa przez oskarżonego. W sprawie tej zasadnym pozostaje przy tym zwrócić uwagę, iż sąd I instancji nie ustalił w jakim dokładnie okresie oskarżony prowadził wskazaną działalność gospodarczą i z jakich przyczyn zaniechał jej prowadzenia - a na co wskazuje nadto skarżący w apelacji odnosząc się przy tym również do aspektów związanych z datą zamówienia serwera aquaspec i daty wygaśnięcia domeny aquaspec.pl, a które to kwestie także pozostały poza sferą zainteresowania sądu rejonowego. Apelujący kwestionując wydane w sprawie rozstrzygnięcie i odnosząc się do zagadnień związanych z miejscem zamieszkania oskarżonego oraz prowadzenia przez niego działalności gospodarczej, wskazuje nadto na okoliczność, iż adres K. (...) został podany przez oskarżonego m.in. przy prowadzeniu rachunku w (...), czy też przy zamawianiu serwera (...), natomiast przy rejestrowaniu działalności gospodarczej oskarżony podał adres (...) K..

Sąd rejonowy w sprawie nie zwrócił ponadto szczególnej uwagi na kwestie dotyczące operacji finansowych przeprowadzanych na rachunku o nr (...) (a jak wynika z akt sprawy pokrzywdzony M. Z. wpłacił pieniądze w kwocie 450 zł – tytułem zaliczki za odpieniacz (...) w cenie 600 zł na wskazany powyżej rachunek) w tym w szczególności okoliczności związanych z wypłatą tych wpłaconych na powyższy rachunek przez pokrzywdzonego środków. Zwrócić zaś przy tym należy uwagę, iż jak wynika z pisma (...) jedynym posiadaczem rachunku o numerze (...) pozostawał właśnie oskarżony. W sprawie kwestii związanych z przeprowadzonymi na tym rachunku operacjami finansowymi nie poddano wnikliwej analizie, a skoro miał być to rachunek do obsługi działalności oskarżonego, to celowym pozostaje ustalenie wysokości obrotów związanych z prowadzoną działalnością. Ma to znaczenie w

świetle złożonych w sprawie przez S. K. wyjaśnień, a istotnym pozostawało także ustalenie czy w tamtym czasie oskarżony zobowiązał się do wykonania innych urządzeń w ramach prowadzonej działalności gospodarczej (a jeśli tak to czy miał faktyczną możliwość ich wykonania). W toku prowadzonego postępowania nie dążono jednakże do rozwikłania powyższych kwestii, a pozostaje to o tyle istotne, że sąd rejonowy uniewinniając S. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu w przedstawionych w pisemnym uzasadnieniu wyroku ustaleniach faktycznych stwierdza, iż „pokrzywdzony nie otrzymał sprzętu w umówionym terminie z uwagi na dużą ilość zamówień realizowanych przez oskarżonego”, opierając się w tym zakresie w znacznej mierze na wyjaśnieniach samego oskarżonego, stwierdzając nadto także, iż „w rozmowach telefonicznych S. K. informował pokrzywdzonego o zaistniałej sytuacji”. Zaznaczenia w tym miejscu wymaga, iż sąd I instancji w sposób mało wnikliwy odniósł się do wyjaśnień złożonych przez S. K.. Zwrócić dodatkowo w tym miejscu należy także uwagę, iż jak podnosi we wniesionym w sprawie środka odwoławczym apelujący w przedmiotowym postępowaniu brak jest dowodów na to, że oskarżony w ogóle wytworzył zamówiony przez pokrzywdzonego odpieniacz. Co więcej brak jest dowodów na to, że oskarżony faktycznie prowadził działalność gospodarczą (brak dokumentacji księgowej, rachunkowej podatkowej, zaświadczenia z CEDG, brak innych dowodów wskazujących na wytwarzanie odpieniaczy). Brak jest przy tym także danych wskazujących, iż oskarżony w tym czasie miał rzeczywistą możliwość wytworzenia takiego właśnie sprzętu.

Ze wskazanych powyżej względów, nie przesądzając ostatecznego rozstrzygnięcia, koniecznym stało się uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji, bowiem istnieje potrzeba przeprowadzenia przewodu sądowego w całości.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd rejonowy będzie zobowiązany przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości z uwzględnieniem trafnej argumentacji apelacji prokuratora, w szczególności za celowe uznać należy, poczynienie wyczerpujących ustaleń dotyczących rodzaju działalności gospodarczej prowadzonej przez S. K. w okresie poprzedzającym datę czynu jak i po tej dacie – a w zależności od poczynionych ustaleń także zagadnień dotyczących zakresu zaciągniętych zobowiązań, a dodatkowo m.in. także kwestii czy istniała wówczas obiektywna możliwość wykonania przedmiotowego urządzenia, jeśli nie - to czy oskarżony w momencie zawarcia umowy z pokrzywdzonym miał tego świadomość (jak też czy ewentualnie niemożność wywiązania się z tych umów wynikała z powodów obiektywnych). Nadto ustalenie w jakim dokładnie okresie oskarżony prowadził wskazaną działalność gospodarczą i z jakich przyczyn zaniechał jej prowadzenia. Ponownie rozpoznając sprawę sąd rejonowy ponownie przesłucha w charakterze świadka M. Z., za celowe uznać także należy ponowne przeprowadzenie dowodu z wyjaśnień oskarżonego (o ile zdecyduje się je złożyć i nie skorzysta z prawa do odmowy składania wyjaśnień), a nadto także innych dowodów których potrzeba przeprowadzenia wyłoni się w toku prowadzonego postępowania.

Po przeprowadzeniu wszystkich niezbędnych dla prawidłowego rozstrzygnięcia dowodów zebrany materiał dowodowy sąd rejonowy podda wszechstronnej, rzetelnej i wnikliwej analizie oraz ocenie zgodnej z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego po czym wyciągnie prawidłowe wnioski końcowe oraz dokona karnoprawnej oceny działania oskarżonego.

Z tych też wszystkich względów orzeczono jak w wyroku (art.437§2 kpk).